

E-OTPADI I RECIKLAŽA

Prije nego što shvatimo kako i zašto reciklirati e-otpad, moramo znati šta je to tačno što se kvalificuje kao e-otpad.

ŠTA JE E-OTPAD?

Elektro otpad ili otpadna električna ili elektronska oprema su svi stari ili pokvareni uređaji i oprema koja se više ne koristi, kao što su: veš mašina, mikrovalna pećnica, tastatura, frižider, fen, mobitel, televizor, pegla i ostali uređaji koji inače rade na struju i baterije.

Elektro uređaji su dio naše svakodnevnice, ali su često kratkog vijeka, što povećava potrebu za stalnom kupovinom novih uređaja i odbacivanjem starih.

Odbačeni uređaji i oprema postaju elektro otpad čija se količina iz godine u godinu povećava. Svijet godišnje proizvede čak 54 miliona tona e-otpada, a prema izvještaju UN-a samo 17% ovoga se formalno reciklira.

54
miliona tona

ELEKTRIČNOG I
ELEKTRONSKOG
OTPADA (E-OTPADA)
NASTANE
U SVIJETU

RECIKLIRA SE
TEK

17%

ZAVRŠAVA NA DEPONIJAMA
ILI SE NEFORMALNO RECIKLIRA

83%

E-uređaji i oprema na sebi imaju ovu oznaku:

ŠTA SE MOŽE RECIKLIRATI

VELIKI KUĆANSKI APARATI

(frižideri, veš mašine, sušilice, mašine za suđe, električni šporeti, električni radijatori, mikrovalne, ventilatori, klima uređaji)

MALI KUĆANSKI APARATI

(usisivači, pgle, pekači, aparati za prženje, kafe aparati, električni noževi, aparati za šišanje, fenovi, aparati za brijanje, satovi, vase)

OPREMA ZA IT I TELEKOMUNIKACIJE

(računari, laptopi, printeri, monitori, tastature, kalkulatori, telefoni, mobiteli)

OPREMA ŠIROKE POTROŠNJE ZA RAZONODU

(radio prijemnici, TV prijemnici, video kamere, muzički player, zvučnici, muzički instrumenti i oprema za snimanje i reprodukciju slike i zvuka)

OPREMA ZA OSVJETLJENJE

(svjetiljke za fluorescentne sijalice, fluorescentne sijalice, visokonaponske svjetiljke sa natrijevom parom i metalhlaogenim sijalicama)

ELEKTRIČNI I ELEKTRONSKI ALAT

(bušilice, testere, mašine za šivenje, aparati za struganje, rezanje, bušenje, lemljenje, zakucavanje eksera i slično, kosilice, prskalice)

IGRAČKE, OPREMA ZA SLOBODNO VRIJEME I SPORT

(električni vozici i auta, konzole za video igre, sportska oprema sa električnim dijelovima)

MEDICINSKI APARATI

(oprema za zračenje, aparati sa kiseonikom, aparati za analizu i drugi aparati za otkrivanje, sprečavanje i tretiranje bolesti)

INSTRUMENTI ZA PRAĆENJE I NADZOR

(detektori dima, regulatori zagrijavanja, termostati)

AUTOMATI

(automati za topla i hladna pića, automati za podizanje novca, aparati koji samostalno prave razne proizvode)

ZAŠTO JE BITNO PRAVILNO ODLAGATI E-OTPAD?

E-otpad je opasan otpad koji, ako se ne reciklira, završi na deponijama smeća i tako negativno utiče na okoliš i zdravlje čovjeka. Većina elektro uređaja sadrži u sebi određene supstance kao što su olovo, živa, hrom, berilijum, kadmij, barij, arsen i dr. Kada se nepropisno odlaže sa ostalim otpadom ili u prirodu, e-otpad se razgrađuje i oslobođaju se otrovne supstance koje dospijevaju kroz tlo u podzemne vode, a sagorijevanjem u zrak, te tako postaju dio lanca ishrane. To u konačnici izaziva zdravstvene probleme kod čovjeka i ugrožava okoliš.

Zbog toga je važno pravilno odlagati i reciklirati e-otpad.

**Otvorne supstance
utiču na zdravlje
čovjeka, posebno na
nervni i reproduktivni
sistem**

**E-otpad sadrži
otrovne supstance**

**Sagorijevanjem
e-otpada
zagađuje se zrak**

**Na deponiji iz e-otpada
cure otrovne supstance,
koje ulaze u tlo i
podzemne vode.**

KAKO PRAVILNO ODLOŽITI E-OTPAD?

Pravilno odlaganje e-otpada podrazumijeva odlaganje u posebne kontejnere odvojeno od ostalog otpada. U Bosni i Hercegovini postoji mreža lokacija za odlaganje e-otpada, koji će biti propisno zbrinut zahvaljujući ovlaštenom operateru ZEOS eko-sistem d.o.o.

Tačne lokacije za odlaganje e-otpada, mogu se pronaći na web stranici www.zeos.ba.

ULIČNI E-KONTEJNER

Namijenjeni su za odlaganje: malih uređaja i IT opreme (veličine do 45 cm), mobitela i igračaka koje su radile na struju ili baterije.

ZELENI NAMJEŠTAJ

Ovi uski kontejnери, који се налазе у већим трговинама, намјенjeni су за odlaganje: malih uređaja i IT opreme (veličine do 20 cm), mobitela, te plinskih i fluorescentnih sijalica.

KANTA ZA ŠKOLE

Namijenjene su učenicima u školama, za sve male uređaje i IT opremu, osim plinskih sijalica.

MOBILNO RECIKLAŽNO DVORIŠTE

Namijenjeno je za odlaganje: velikih kućanskih uređaja, rashladnih uređaja, malih kućanskih aparata, TV-monitora, te plinskih i fluorescentnih sijalica. Plan obilaska mobilnog reciklažnog dvorišta se ažurira na web stranici.

Osim fiksnih lokacija, e-otpad se može besplatno predati iz kompanije ili sa kućne adrese, putem brze pošte, ispunjavanjem narudžbe na www.zeos.ba ili pozivom na broj **033 628 606**.

ŠTA JE RECIKLAŽA?

Reciklaža je izdvajanje korisnih materijala iz otpada i njihovo ponovno korištenje.

RAZDVAJANJE PLASTIKE, STAKLA I VRIJEDNIH SIROVINA

SAKUPLJENI E-OTPAD

RASTAVLJANJE NA DIJELOVE

ODVOJENE SIROVINE SE
PRIPREMAJU ZA IZRADU
NOVIH PROIZVODA.

Metali

ODVAJANJE METALA
OD STAKLA I PLASTIKE
POMOĆU MAGNETA

USITNJAVA
VODA

PREDNOSTI RECIKLAŽE?

ČUVA PRIRODNE RESURSE

– reciklažom e-otpada omogućava se ponovno korištenje vrijednih sirovina kao što je bakar, željezo, srebro, zlato, aluminij i dr. za izradu novih proizvoda.

Kao rezultat toga, štedi se energija, smanjuje zagađenje, smanjuju se emisije stakleničkih plinova i štede se prirodni resursi, izvlačeći manje sirovina iz zemlje.

ŠТИTI OKOLIŠ

– reciklažom e-otpada pravilno se postupa sa opasnim supstancama koje se nalaze u e-otpadu.

ŠТИТИ ZDRAVLJE ČOVJEKA

– čista životna sredina bez zagađenja.

OTVARA RADNA MJESTA

– reciklažom e-otpada stvaraju se nova zelena radna mjesta u reciklažnom sektoru.

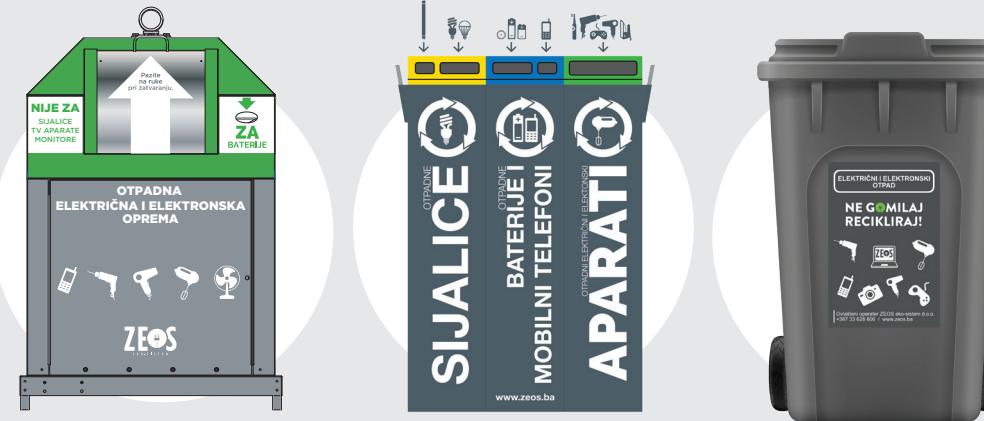
DA ZAKLJUČIMO:

AKO ŽELIMO SAČUVATI SVOJE ZDRAVLJE I OKOLIŠ,
TREBAMO PRAVILNO ODLAGATI I RECIKLIRATI E-OTPAD
PREKO OPERATERA ZEOS EKO-SISTEM D.O.O.

Ali prije reciklaže, moramo se potruditi da smanjimo nastanak e-otpada:

- postojeću opremu i uređaje koje više ne koristimo, možemo popraviti, donirati ili prodati,
- kupovati nove elektro uređaje i opremu samo ako su nam zaista potrebni, ako su se postojeći pokvarili, a ne zato što nisu više moderni
- informisati prijatelje i porodicu, te raditi sa djecom na temu važnosti reciklaže e-otpada.

SVOJ ELEKTRO OTPAD ODLOŽI
U ZEOS KONTEJNERE!

Brošura je kreirana u okviru projekta "Ekolacija - Revolucija ekološke svijesti", koji je sufinansiran od Challenge to change projekta i Ambasade Švedske u BiH.

CHALLENGE
TO CHANGE

ZEOS
EKO-SISTEM
NE GOMILAJ – RECIKLIRAJ!